Yttrande:
2026-09-30

Dnr:
2026/36

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Förslag på extra medelstilldelning till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB för ökade kostnader för marknätet (Ku2026/00629)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i promemorian ”Förslag på extra medelstilldelning till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB för ökade kostnader för marknätet”.

Journalistförbundet erinrar inledningsvis om att public service-bolagens ekonomi varit ansträngd under en längre tid till följd av de oförutsedda kostnader som den höga inflationen i slutet av 2022 gav upphov till. Att andra medieaktörer valt att lämna marknätet med ökade kostnader för public service-företagen som följd har ytterligare förvärrat det ekonomiska läget. Detta har också lett till personalminskningar hos bolagen.

Promemorian inte tar upp frågan om bolagens ökade kostnader 2025 till följd av att Boxer lämnade marknätet. Enligt Journalistförbundet bör även extraordinära kostnader 2025 bedömas så att bolagen kan kompenseras även för dessa.

I promemorian finns fyra olika förslag till hur public service-företagen ska kompenseras för de ökade kostnaderna för marknätet 2026 och 2027, alternativ 1-4. Det första alternativet bygger på att SVT och SR tilldelas extra medel motsvarande hela den beräknade kostnadsökningen. De andra tre alternativen skulle innebära att bolagen kompenseras delvis med 75, 50 eller 25 procent av kostnadsökningen.

Enligt Journalistförbundet ska bolagen kompenseras enligt det första alternativet, det vill säga kompenseras fullt ut. Detta får också anses vara vad regeringen utlovat i propositionen i maj 2025.

Ett beslut om medelstilldelning för hela tillståndsperioden

Den nya ordningen med ett riksdagsbeslut om medelstilldelningen, som gäller hela tillståndsperioden infördes i samband med att den förra tillståndsperioden började gälla 2020. Som framgår av promemorian föreslog den senaste public service-utredningen ingen ändring av systemet, utan medelstilldelningen ligger fast under tillståndsperioden. Bestämmelsen återfinns nu i den nya public service-lagen (2 kap. 3 §).

Som Lagrådet konstaterar i sitt yttrande över förslaget 2018 finns det juridiskt ingen möjlighet för riksdagen att binda en framtida riksdag till ett sådant beslut, utan beslutet kan endast ses som ett riktlinjebeslut.[1] Fördelen med den nya ordningen är dock att det inte går att minska medlen till public service utifrån politiska överväganden med mindre än att överenskommelsen som beslutet innebär rivs upp.

Även om det är positivt att det inte lättvindigt går att sänka medelstilldelningen har Journalistförbundet återkommande pekat på nackdelarna med den nya ordningen. Redan i sitt remissvar på public service-utredningens betänkande 2018 skrev förbundet:

> *"Nackdelen med att ha en fast uppräkning på 2 % per år är uppenbar. Ökar inflationen kraftigt så att lönerna stiger riskerar företagen att få stora ekonomiska bekymmer. Detta är ett problem som utredningen tycks ha underskattat, eftersom de tycks utgå ifrån att det går att effektivisera sig ur den typen av problem. Ett sådant scenario bygger dock på att inflationen ligger ungefär på samma låga nivåer som vi sett sedan finanskrisen för tio år sedan. Det är dock inte realistiskt att tro att den lågränteekonomi som vi har vant oss vid det senaste decenniet kommer att vara för evigt. Även om Riksbanken har som övergripande mål att hålla nere inflationen kan det hända saker i vår omvärld som inte Riksbanken kan påverka och som driver upp inflationen."*

Några år senare steg inflationen till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. År 2022 nådde inflationen nivåer som vi inte sett sedan 90-talskrisen och i december 2022 var KPI uppe på hela 12,3 procent. Samtidigt som inflationen skenade, med ökade kostnader för public service-bolagen som följd, minskade regeringen public service-avgiften på grund av att det fanns ett överskott på det så kallade public service-kontot hos Riksgälden.

I januari 2023 hemställde Journalistförbundet till regeringen om att public service-avgiften inte skulle sänkas ytterligare, utan att det överskott som bildades på Riksgäldens konto skulle komma public service-bolagen till del genom extra medelstilldelning med hänsyn till de oförutsedda kostnader som den höga inflationen gav upphov till. Regeringen vidtog ingen åtgärd med anledning av hemställan, utan har istället fortsatt sänka public service-avgiften för att undvika för stora överskott på public service-kontot. Enligt Journalistförbundet har regeringens senfärdighet med att agera dels avseende Journalistförbundets hemställan, dels avseende det faktum att andra medieföretag lämnat marknätet, orsakat en allvarlig ekonomisk situation för bolagen.

Frågan om extra medelstilldelning till följd av ökade kostnader för marknätet

Journalistförbundet vill inledningsvis erinra om att förbundet i sitt remissvar på public service-kommitténs betänkande uttryckte stor oro över bolagens ekonomi 2026-2033 utifrån det förslag som Tidö-partierna lade fram och som sedan blev verklighet. Journalistförbundet skrev i remissvaret:

> *"Kommittén är inte enig i frågan medelstilldelningen. Majoriteten i kommittén, bestående av företrädare för Tidö-partierna, föreslår för 2026 en uppräkning på 3 procent jämfört med tilldelningen för 2025. Medelstilldelningen till respektive företag ska därefter höjas med 2 procent per år 2027–2030 och med 1 procent per år 2031–2033. Enligt Journalistförbundet är majoritetens förslag till finansiering av public service-bolagens verksamhet under den kommande tillståndsperioden kraftigt underfinansierat och framstår*

[1] Se Lagrådets yttrande daterat 24 april 2018.

enligt Journalistförbundet som verklighetsfrånvänt. I förslaget har hänsyn inte tagits varken till ökade kostnader på grund av händelser i omvärlden eller till de kostnadsökningar som kommitténs egna förslag kommer att ge upphov till. Även utan dessa kostnadsökningar hade förslaget inneburit att bolagens hade varit tvungna att skära i verksamheten. Skulle förslaget bli verklighet väntar stora nedskärningar av public service-bolagens verksamhet, vilket kommer att gå ut över journalistiken och annat innehåll. Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet majoritetens förslag till medelstilldelning."[2]

Som framgår av promemorian har både regeringen i propositionen, och utredningen i betänkandet, gjort bedömningen att ökade kostnader för marknätet till följd av att andra medieföretag lämnar marknätet ska ses som en sådan extraordinär kostnad som leder till extra medelstilldelning.

Journalistförbundet noterar att promemorian inte tar upp frågan om bolagens ökade kostnader 2025 till följd av att Boxer lämnade marknätet. Enligt Journalistförbundet bör även extraordinära kostnader 2025 bedömas så att bolagen kan kompenseras även för dessa.

I promemorian finns fyra olika förslag till hur public service-företagen ska kompenseras, alternativ 1-4. Det första alternativet bygger på att SVT och SR tilldelas extra medel motsvarande hela den beräknade kostnadsökningen för 2026 och 2027. De andra tre alternativen skulle innebära att bolagen kompenseras delvis med 75, 50 eller 25 procent av kostnadsökningen.

Som framgår av promemorian följer det av sändningstillstånden att SVT och SR ska sända i marknätet. Det finns med andra ord ingen möjlighet för bolagen att välja bort kostnaden för marknätet. Vidare är det en beredskapsfråga, det vill säga en fråga som inte enbart handlar om att nå bolagens publik, utan även ett sätt att nå ut med viktig samhällsinformation i händelse av kris eller krig. Att public service-bolagen inte kompenseras för oförutsedda ökade kostnader medför stora ekonomiska problem för bolagen som även drabbar Journalistförbundets medlemmar. Bolagen har på senare år genomfört personalminskningar. Detta är något som oundvikligen går ut över programverksamheten. Samtidigt har public service-avgiften, det vill säga den enskilde medborgarens kostnad för public service minskat. Enligt Journalistförbundet är det inte ändamålsenligt att det är omvärldsläget som i så stor utsträckning styr public service-bolagens ekonomiska situation. Enligt Journalistförbundet måste public service-bolagen kompenseras fullt ut för bolagens ökade kostnader för marknätet.

Enligt Journalistförbundet ska bolagen kompenseras enligt det första alternativet, det vill säga kompenseras fullt ut. Detta får också anses vara vad regeringen utlovat i propositionen i maj 2025.[3]

Journalistförbundet vill avslutningsvis erinra om att frågan fortsatt kommer att vara aktuell även efter 2027 om inte dagens system avseende finansiering av marknätet ändras. Förbundet förutsätter att bolagen får fortsatt kompensation även efter 2027 så länge problemen med dessa extra ordinära kostnader kvarstår.

Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet

---

[2] Se Journalistförbundets remissyttrande över "Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider" (SOU 2024:34).
[3] Se Regeringens proposition 2024/25:166, En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033, sid 162.